

Notat til høring på

Prop. 1 S (2024-2025)

Statsbudsjettet 2025 (kapitler fordelt til helse- og omsorgskomiteen)

Reform – ressurscenter for menn ønsker å argumentere for nødvendigheten av at regjeringen følger opp **Mannsutvalgets utredning - NOU 2024: 8 Likestillingens neste steg**, på helsefeltet. Noen slik satsing er det ikke mulig å finne i budsjettforslaget. Vi vil her særlig påpeke noen tiltak, som etter vårt syn bør følges opp under de ulike budsjettkapitlene allerede nå.

Ang. Kap. 714 Folkehelse

Det vises til Mannsutvalgets forslag til tiltak nummer 20: **Nedsette et mannshelseutvalg**

Mannsutvalget foreslår at det i inneværende stortingsperiode blir nedsatt et mannshelseutvalg for å foreta en nærmere utredning av menns helseutfordringer og kjønnsforskjeller i helse.

Dette begrunnes med at menn har høyere dødelighet i alle de ikke-smittsomme sykdomskategoriene og kortere forventet levealder enn kvinner. Dette fører til en mulighetsulikhet mellom menn og kvinner, som det er på høy tid å gjøre noe med.

Norge har gjennomført tre kvinnehelseutredninger, men fortsatt ingen mannshelseutredning. Det er Reformers oppfatning at det er på høy tid å gjøre noe med dette raskt. Dette bør gjenfinnes i budsjettproposisjonen, ved avsetning av midler til et forberedende arbeid for et mannshelseutvalg i 2025.

Mannsutvalget anslår at det bør settes av 15 millioner kroner til Mannshelseutvalgets arbeid. Reform støtter dette.

Ang. Kap. 732 Regionale helseforetak

Det vises til Mannsutvalgets forslag til tiltak nummer 26: **Styrke tilbudene i psykisk helsevern, rusbehandling og fengsler.**

Mannsutvalget foreslår at antallet døgnplasser i det psykiske helsevernet stabiliseres på dagens nivå, og på sikt økes. Det må tas høyde for det økende behovet for plasser til kriminelle som dømmes til behandling innenfor psykiatrien. Tilbudet innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling og helsetilbudet til innsatte i fengsler må styrkes.

Reform mener Mannsutvalgets forslag peker mot et ansvar de regionale helseforetakene tar på alt for lite alvor i dag. Tilbudene til de mest alvorlig syke er i dag sterkt mangelfullt, og døgnkapasiteten i psykisk helsevern og i tverrfaglig spesialisert rusbehandling er på et historisk lavmål. Dette rammer i særdeleshet menn.

Reform mener det er viktig at helse- og omsorgskomiteen gir klare signaler til regjeringen om at dette er tjenester som må skjermes, og at ingen videre nedleggelser av døgnkapasitet i psykisk helsevern og i tverrfaglig spesialisert rusbehandling må finne sted.

Ang. Kap. 740 Helsedirektoratet

1. Det vises til Mannsutvalgets forslag til tiltak nummer 21: **Utrede et nasjonalt screeningprogram for prostatakreft**

Mannsutvalget foreslår at det så snart som mulig blir utredet om det skal innføres et screeningprogram for prostatakreft i Norge, og hvordan et slikt program eventuelt bør utformes.

Selv om prostatakreft bare kan ramme halvparten av befolkningen, er det denne kreftformen som samlet sett tar flest liv. Slik Mannsutvalget ser det, er det overordnede spørsmålet om denne kreftformen kan forebygges og behandles på en annen og bedre måte enn i dag.

Reform støtter dette. Det er også slik at både undersøkelser, diagnostisering og behandling av prostatakreft i dag er på et langt høyere nivå enn bare for få år siden. De faglige innvendingene mot screening er klart svekket. Det er på tide at den kreftformen som er den viktigste dødsårsaken for menn i Norge, nå tas på større alvor.

Det er etter Reformers syn på høy tid å utrede et nasjonalt screeningprogram for prostatakreft, og det bes om at komiteen gir klare føringer for Helsedirektoratet på dette feltet, ved å sette av egne midler til et slikt program i 2025.

2. Det vises til Mannsutvalgets forslag til tiltak nummer 25: **Styrke innsatsen for å forhindre selvmord**

Mannsutvalget foreslår en forsterket innsats for å forhindre selvmord.

Det gode arbeidet som allerede gjøres for å forebygge selvmord må forsterkes og gis en enda tydeligere innretning mot menn – som utgjør nesten 3 av 4 som tar livet av seg i Norge.

Handlingsplanen for forebygging av selvmord må i større grad prioriteres økonomisk, den bør oppdateres faglig underveis og forlenges ut over 2025. Det må initieres mer forskning for å avdekke årsaker til at menn tar livet sitt og hvilke tiltak som kan forebygge selvmord blant menn.

Reform reagerer på regjeringens omtale av økningen i antallet selvmord i Norge, som "innenfor det man kan forvente av naturlig variasjon." Vi støtter generalsekretær i Kirkens SOS, som har uttalt at dette er en uheldig bagatellisering og at det kan synes som om den uttalte nullvisjonen for selvmord virker fjernere enn noen gang.

Reform mener den manglende satsingen på å forhindre selvmord er en undervurdering av de store problemene selvmord skaper for den enkelte, familien og samfunnet som helhet, og ber komiteen om å styrke denne innsatsen i statsbudsjettet.

Oslo, 10. oktober 2024

Are Saastad /s/
daglig leder